

Nassuttuumi tuttunniartarnerup oqaluttuassartaa ilisimatusarnermilu inernerungallartut

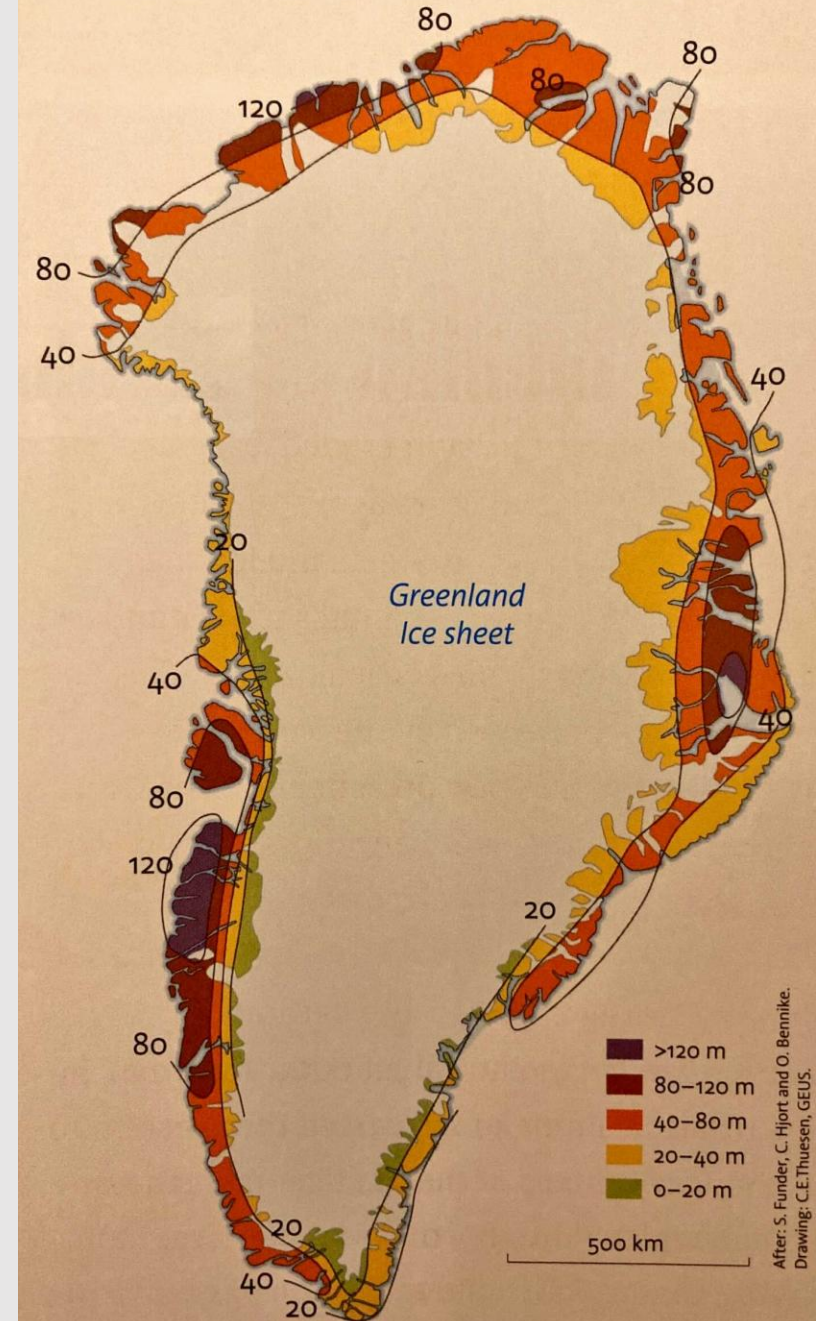
Saqqummiisoq
Inuiaat Kulturiat Oqaluttuarisaanerannullu
ilinniagartooq
Angutinnguaq Olsen

Saqqummiunneqassapput

- Sermersuaqarnerata oqaluttuassartaa
- Tuttup nunatsinni oqaluttuassartaa
- Ukiut ingerlanerini Nassuttuumi tuttup piniarneqartarnera
- Tuttunniartariaatsit / Piniartariaatsit
- Pisisseq, qarsoq aamma naqqoq
- Qaqagukkut piniartariaatsit assigiinngitsut atorineqartarpat?
- Nassuttuup nutsuinera
- Nassuttuumi tuttup piniangaasarnera
- Aasivissittarnerup pissusia
- Ilisimatusarnermi inernerugallartut
- Nassuttuumi itsarnitsat

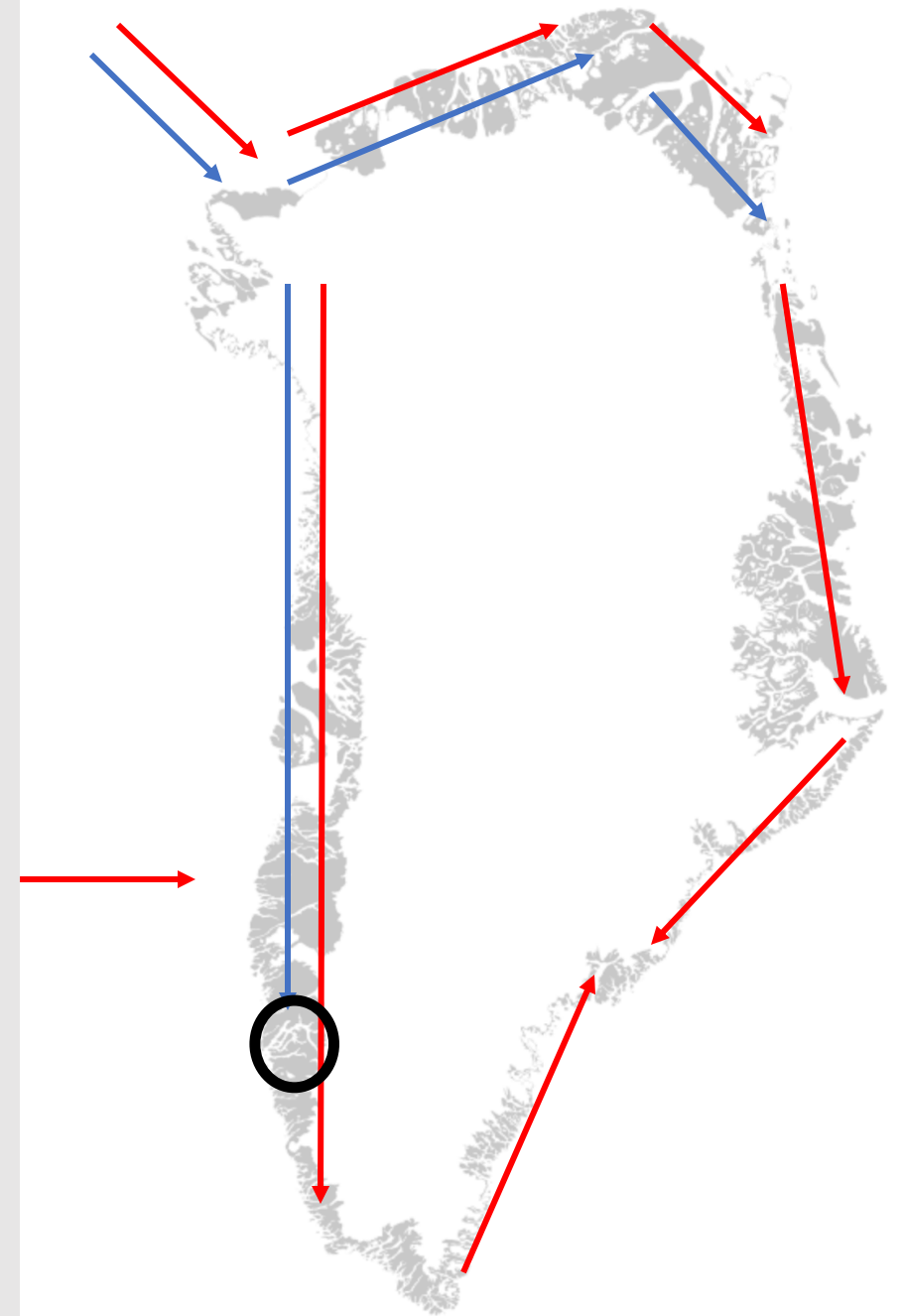
Sermersuaqarnerata oqaluttuassartaa

- Ukiut 18.000 matuma siornata missaani silaannaq nillertorsuusimavoq
 - 80 meeterit missaani nuna naqinneqarsimavoq
- Ukiut 11.700 matuma siornata missaani silaannaq kissattorsuusimavoq
 - Sermersuaq tiffarterluni aallartippoq
- Ukiut 6.000 matuma siornata missaani sermersuaq tiffarluinnarsimavoq
 - Ilaatigut timmut 40 km missaani tiffarsimatigaluni
- Ukiut 4.500 matuma siornata missaani Saqqaqkulturiikkut nunatsinnut nunassipput
 - Tamatuma kiguninnguatiq silaannaq nillertikkiartulerpoq
- Ukiut ingerlanerini sermersuaq nalitsinni killigisaminut sassarpoq

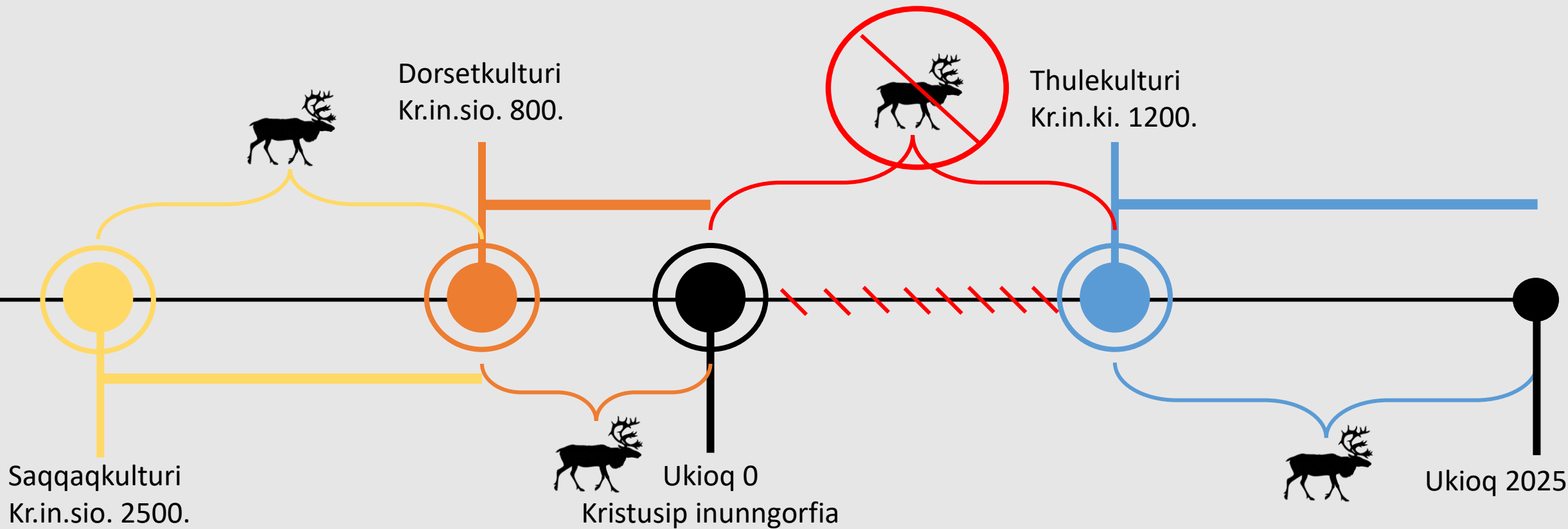

Tuttup nunatsinni oqaluttuassartaa

- Ukiut 8.000 matuma siornata missaani tuttoqalerpoq
 - Tuttu mikisunnguaq Peary-p (Rangifer tarandus pearyi) tuttuanik taaneqartartoq Umimmaat Nunaanniit nunatsinnut ikaarpoq
- Ukiut 4.500 – 4.000 matuma siornata missaani nunatta tuttua (Rangifer tarandus groenlandicus) Qeqertaalummiit nunatsinnut ikaarsimavoq.
- Tunumi Nuullu eqqaani immikkuullarittunik aamma tuttoqarsimavoq
 - Tunumiittoq Rangifer tarandus eogroenlandicus-imik taaneqartartoq mikisunnguusimavoq
 - Taanna ukioq 1900 missaani uumasuujuunnaarpoq
 - Ukiut 3.500 matuma siornata missaani Nuup eqqaani tuttuarannguamik uumasooqarsimavoq.
 - Taanna immikkuullarimmat Itinnerata tuttuanik taaneqarsimavoq
- Ukioq 1952-mi tuttu nujuittoq (Rangifer tarandus tarandus) Umittuut Nunaaneersoq Itinneranut nunningunneqarpoq

Ukiut ingerlanerini Nassuttuumi tuttuq piniarneqartarnera

Nassuttuumi kulturit pingasut tuttuq piniarneqartarput / tuttuq piniarneqartarput

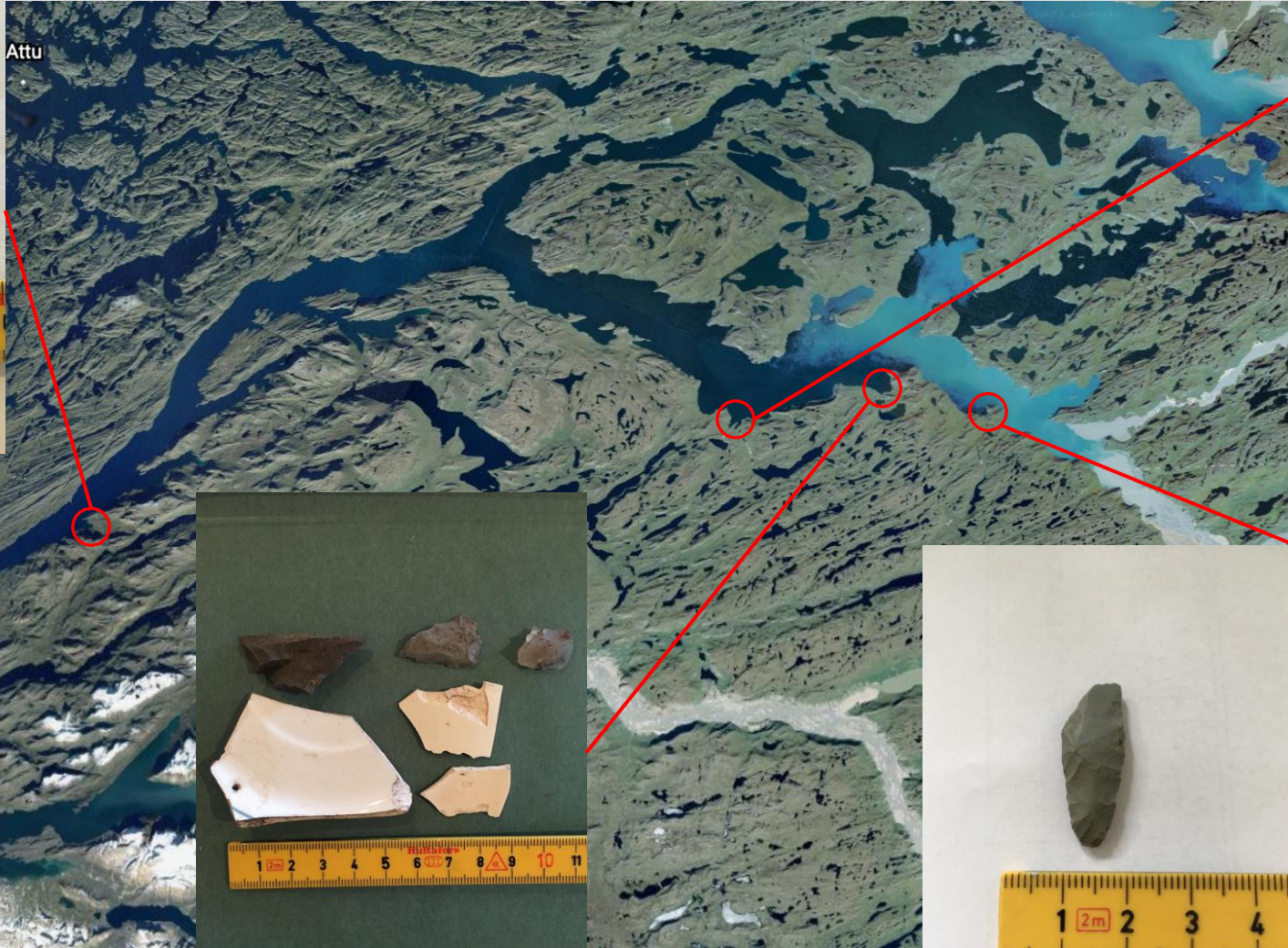
Saqqaqkulturi kr.in.sio 2.500 – 800

Qanormita ilisimaneqalerpat tuttunniartarsimasut?

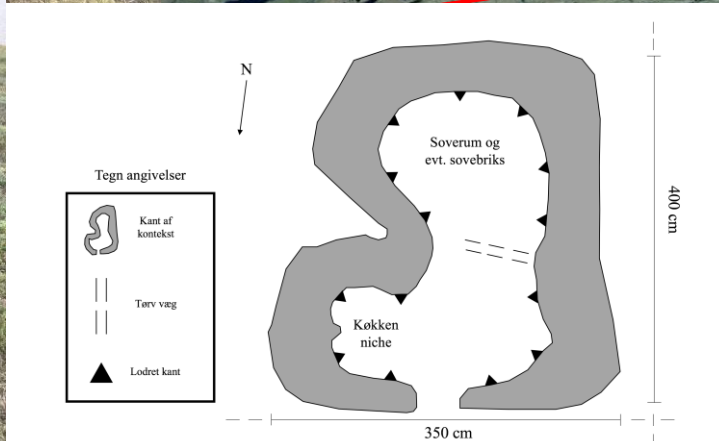
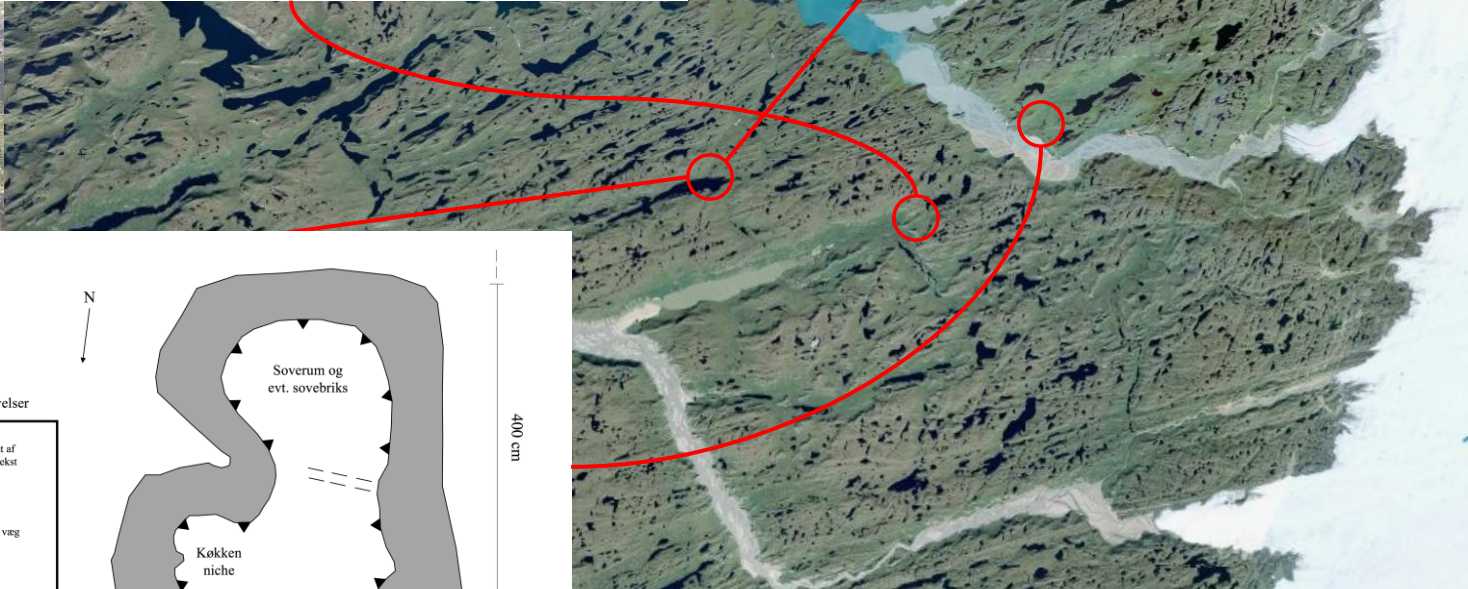
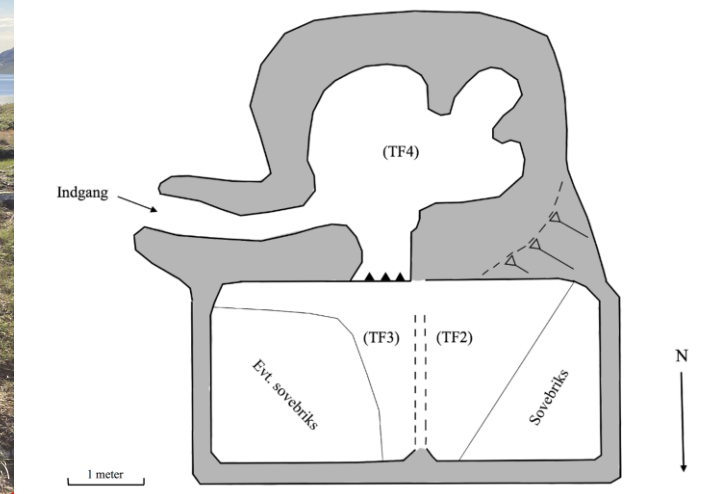
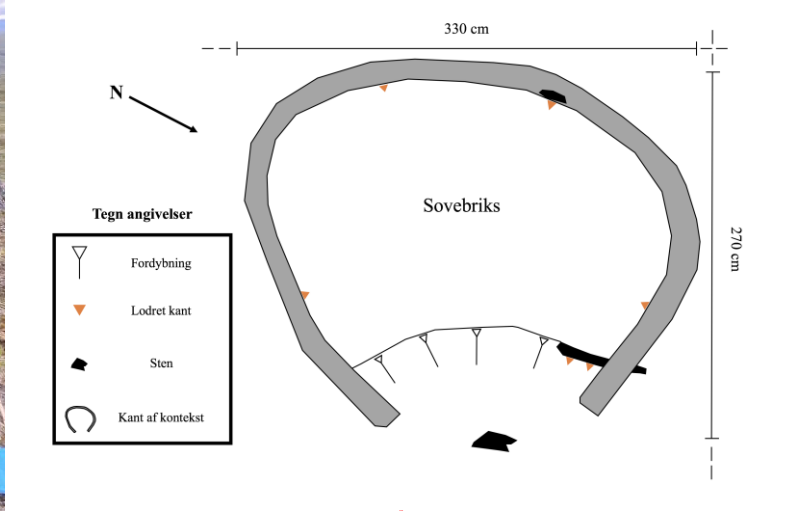
Dorsetkulturi kr.in.sio 800 – 0

Qanormita ilisimaneqalerpat tuttunniartarsimasut?

Thulekulturi kr.in.kin 1200 –

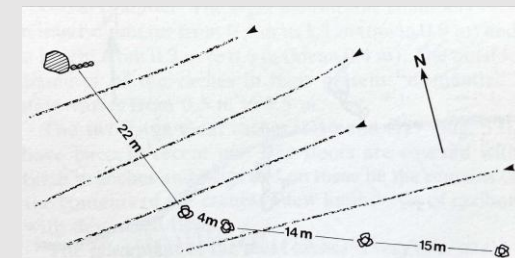
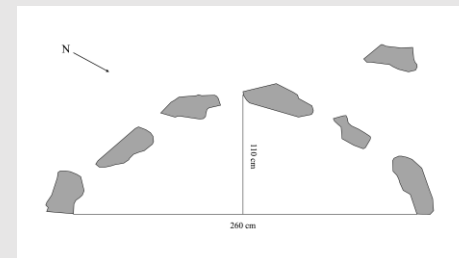
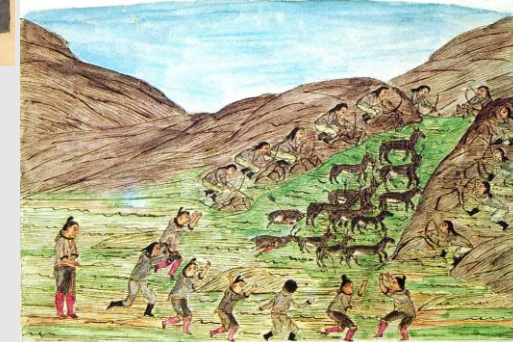
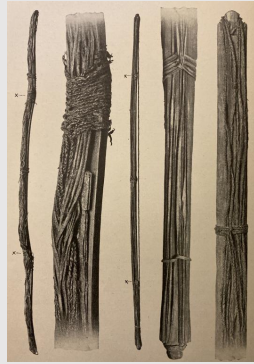
Qanormita ilisimaneqalerpat tuttunniartarsimasut?

Tuttunniartariaatsit qanoq ittuuppat?

Piniartariaatsinik assigiinngitsunik paasissutissiisut

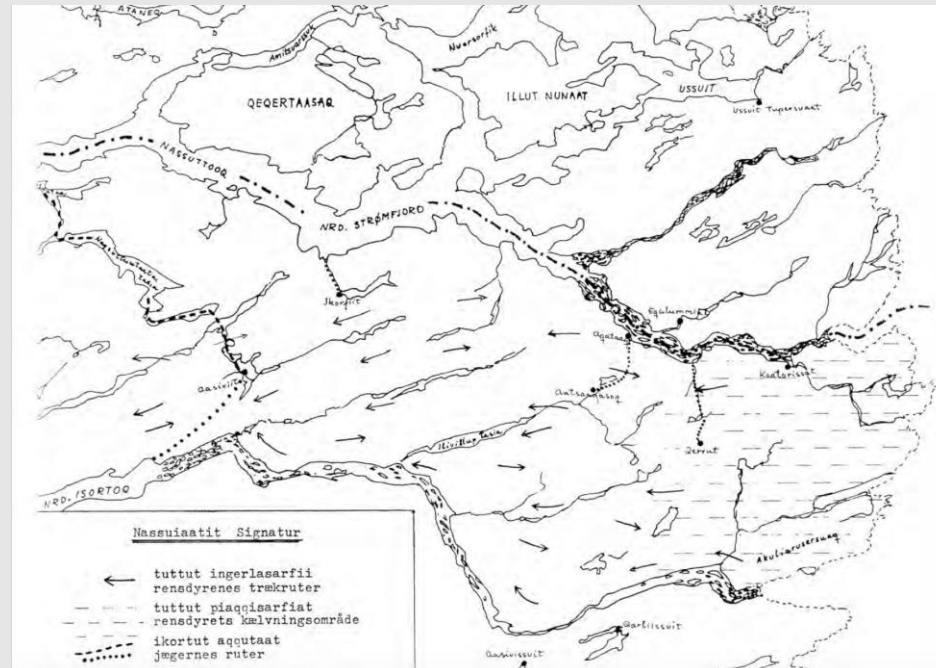
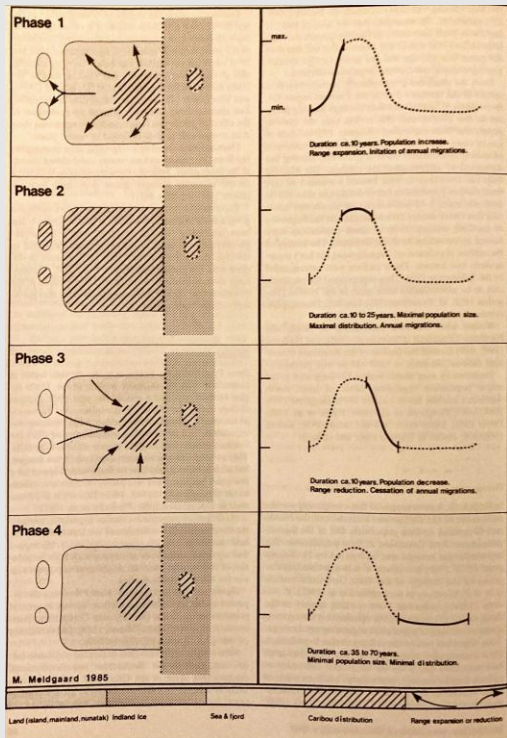
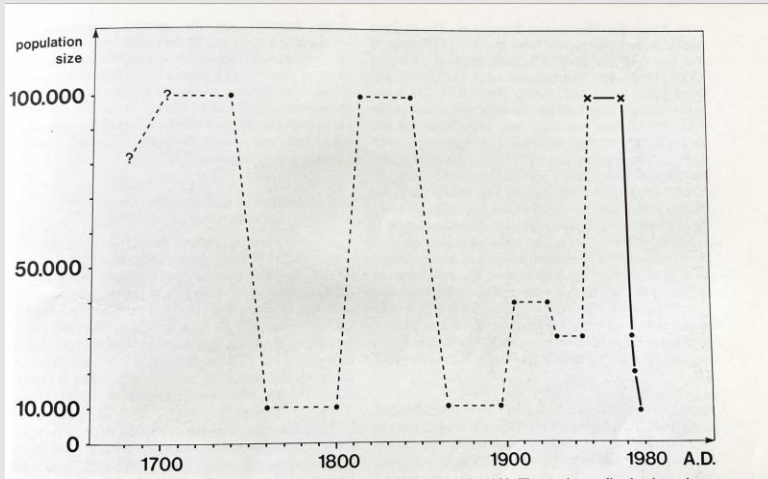
- Oqaluttuatoqqat misissoraanni piniartariaatsinik oqaluttuarput
 - Tuttunniartartoq Meqqisaalik
 - Singajik kinguaavinillu oqaluttuaq
 - Naggueqatitta oqaluttuatoqaataat
- Hans Egede 1741-mi nalunaarutai
- Otto Fabricius-ip 1700 naajartulernerani nalunaarutai
- Jens Kreutzmann Aalut Kangermiullu 1800 qiteqqunnerata nalaani nalunaarutaat
- 1948-mi Katersugaasivissuup apeqquteqaataani akissuteqartut nassuiaataat
- Aavartartut ilisimasaannik misissuinerit
- Itsarnisarsiorluni misissuinerit nalunaajaapput
 - Aalatsiviit nalunaasorneqarput
 - Talut nalunaasorneqarput
 - Tuttunniartarnermut tunngasunik sakkunik nassaartornerit

Piniariaatsit assigiingitsut qaqugukkut atorpeqartarpat?

Eqqarsaatigisariaqakkat

- Tuttut amerlisarnerat ikilisarnerallu
- Ukiup kaajallakkiartorneranut tuttut pissusilersuutaat
- Tuttunniartartut amerlisarnerat ikilisarnerat
- Sakkut piniutaasut

Pissimeq, qarsoq aamma naqqoq

Pissimeq soqqarmik sanaaq

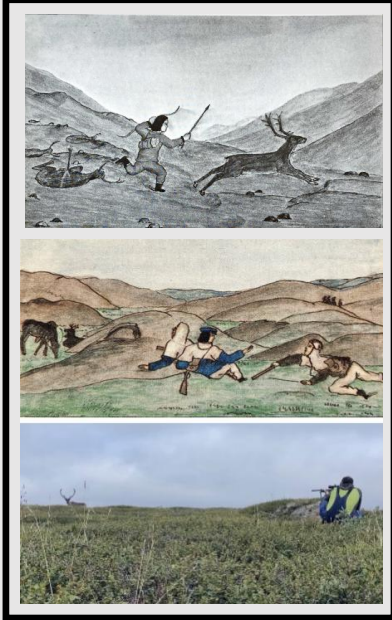
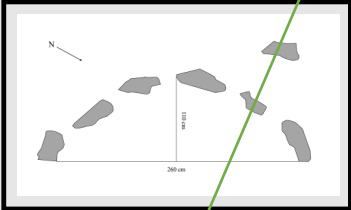
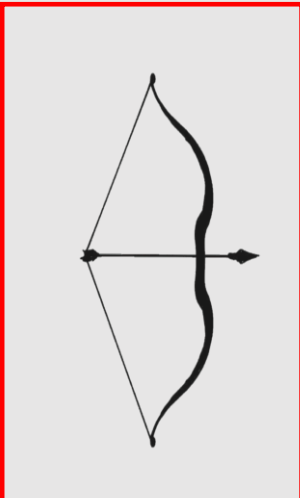
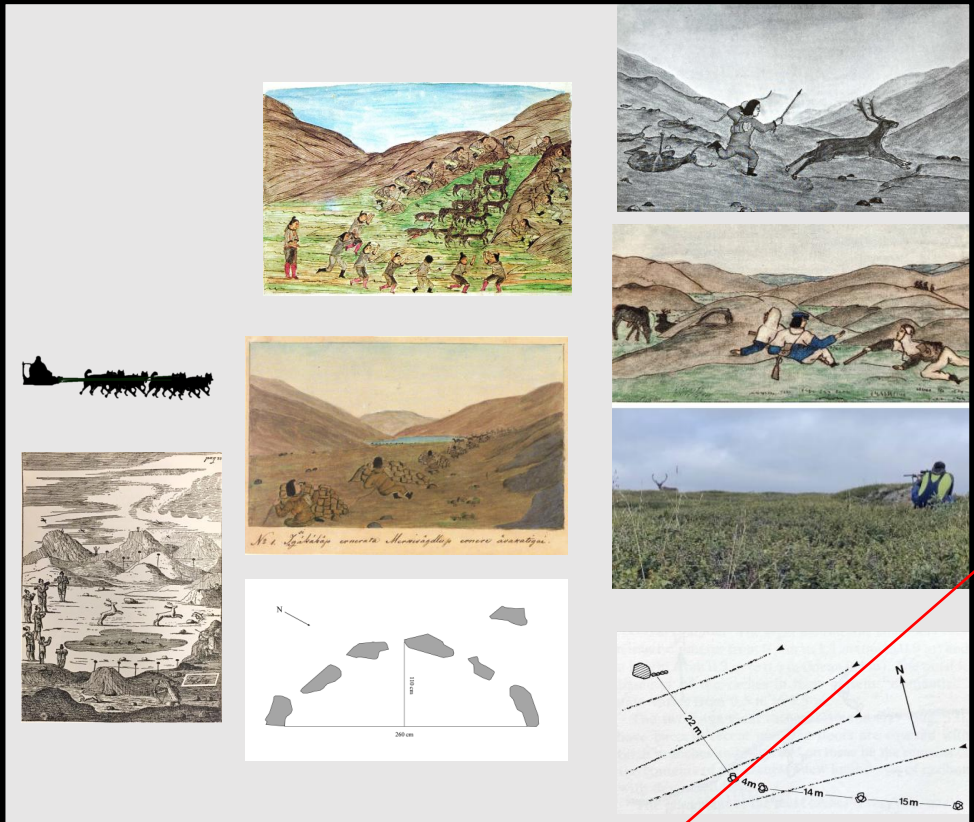
Pissimeq qissiamik sanaaq

Qarsut sisamat naqqullu

Naqqut

Naqqut

Pissimeq, qarsoq, naqqorlu qanoq ator neqartarpat?

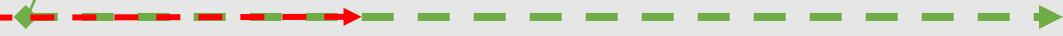
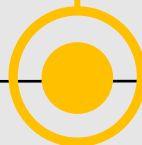
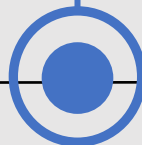
Ukioq 1200

Ukioq 1700

Ukioq 1750

Ukioq 1800

Ukioq 1850

Nassuttuup nutsuisarnera

”Kangerlussuaq Nassuttooq TUTTUNNIARFITOQARSUUVOQ”

– **Ole Brandt 1968**

”Tassa issoq naammatsereeraangamikku

NOQIFFEERUTTARPUT NASSUTTUUMUT”

– **Jørgen Inûsugtok 1984**

”NUANNERTAQAAQ TASSA PILLUARFISSUAQ TIKILLUNGU,

ukiukkut natsernik pisaqartaraluartut uangut

ilittoqqussaringatsingu Nassuttooq,

pilluarfingivissuaringatsingu qilanaartaqaangut

tikikkiartuleraangatsingu” – **Jørgen Inûsugtok 1984**

”Taseralimmi nataarnikaasimallutik piumasulli

NASSUTTUUMUT ILUMMUKARTARPUT 1850 EQQAANI

ALLAAT UMIARPASSUIT TUTTUNNIARIARTORPARPUT”

– **Otto Abelsen 1948**

”Tikiussillaaraat tuttuminersuarnik ILA NUANNERTAQAAQ

ASSEQANNGILAQ!” – **Jørgen Inûsugtok 1984**

”Ujuanât umiaqalerallartilluni periarfissaqarlualerpoq:

Tuttoqarfiit qaninnerit qinernangit ingerlaannaq

NASSUTTUUMUT AALLARPOQ” – **Hans Lyng 1976 qupp.64**

”Kangerlussuup uuma NASSUTTUUP ATEQAATIGAI

nassuppassuit tuttut katagagaat, aavartullu nassukui sumi

tamaani takussaasut” – **Otto Rosing 1984 qupp.179**

”Nassuttuumut aallarta

Nassuttarniarluta,

maanna Nuummi peerummat.

Tuukkaq, saaqqut ernannaq

Saanertassaqaanngillat.

Uuma, qaa taavunnarta

piffeqaanngimmat tamaani.

PILLUARLUTA ATA SAASSAAGUT

ANGERLARMUT”

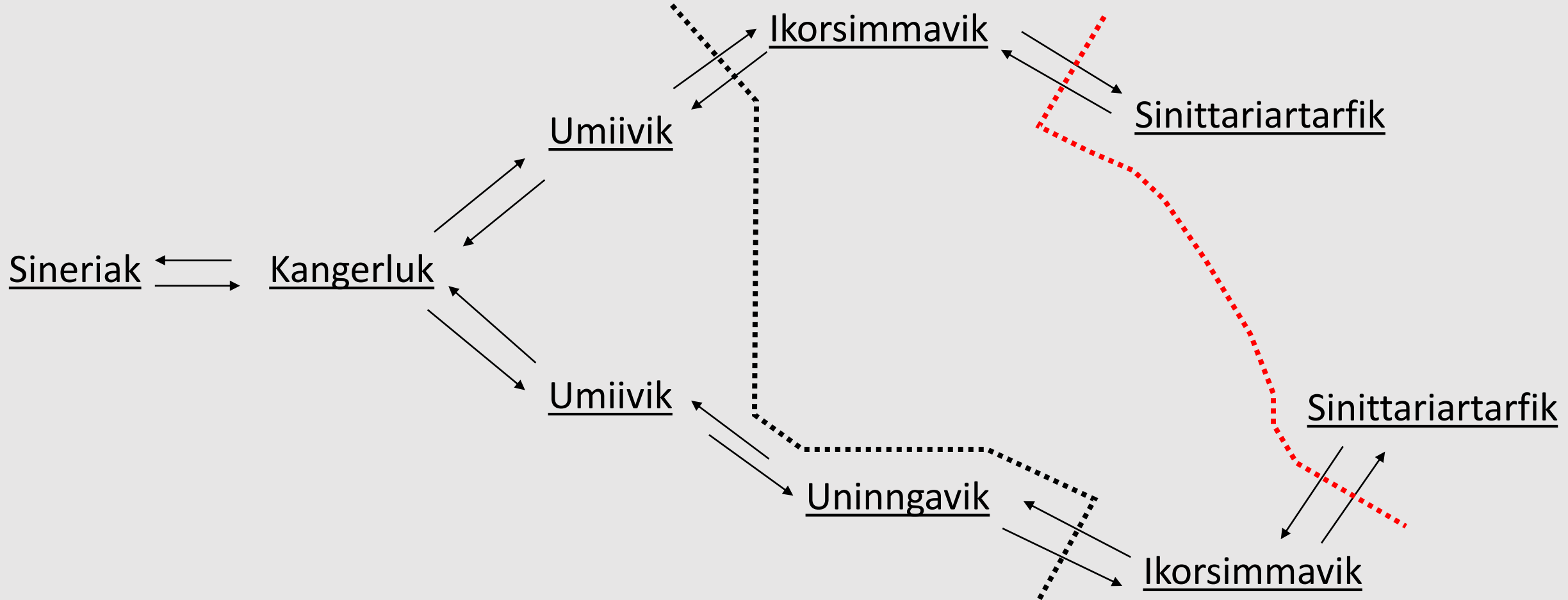
– **Nuummiut taallaataat 1848-mi**

allanneqarsimasoq

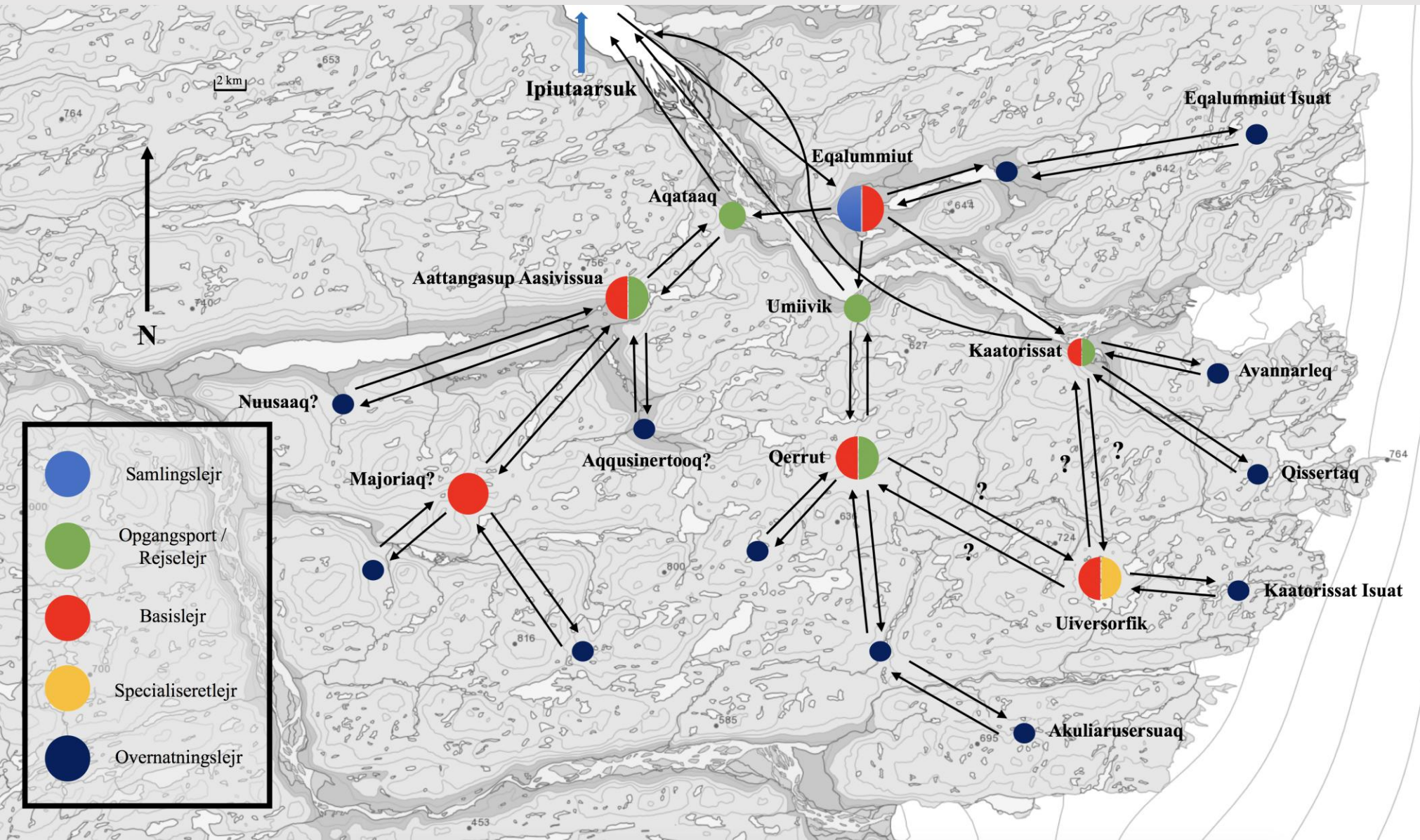
”Qattungaarsimasaringami tassa nuna tarranilluni, ingalluni

KAJUNGERNARSINGAANGAMII!” – **Jørgen Inûsugtok 1984**

Sinerissamiit timmut

Aasivissittarnerup pissusia

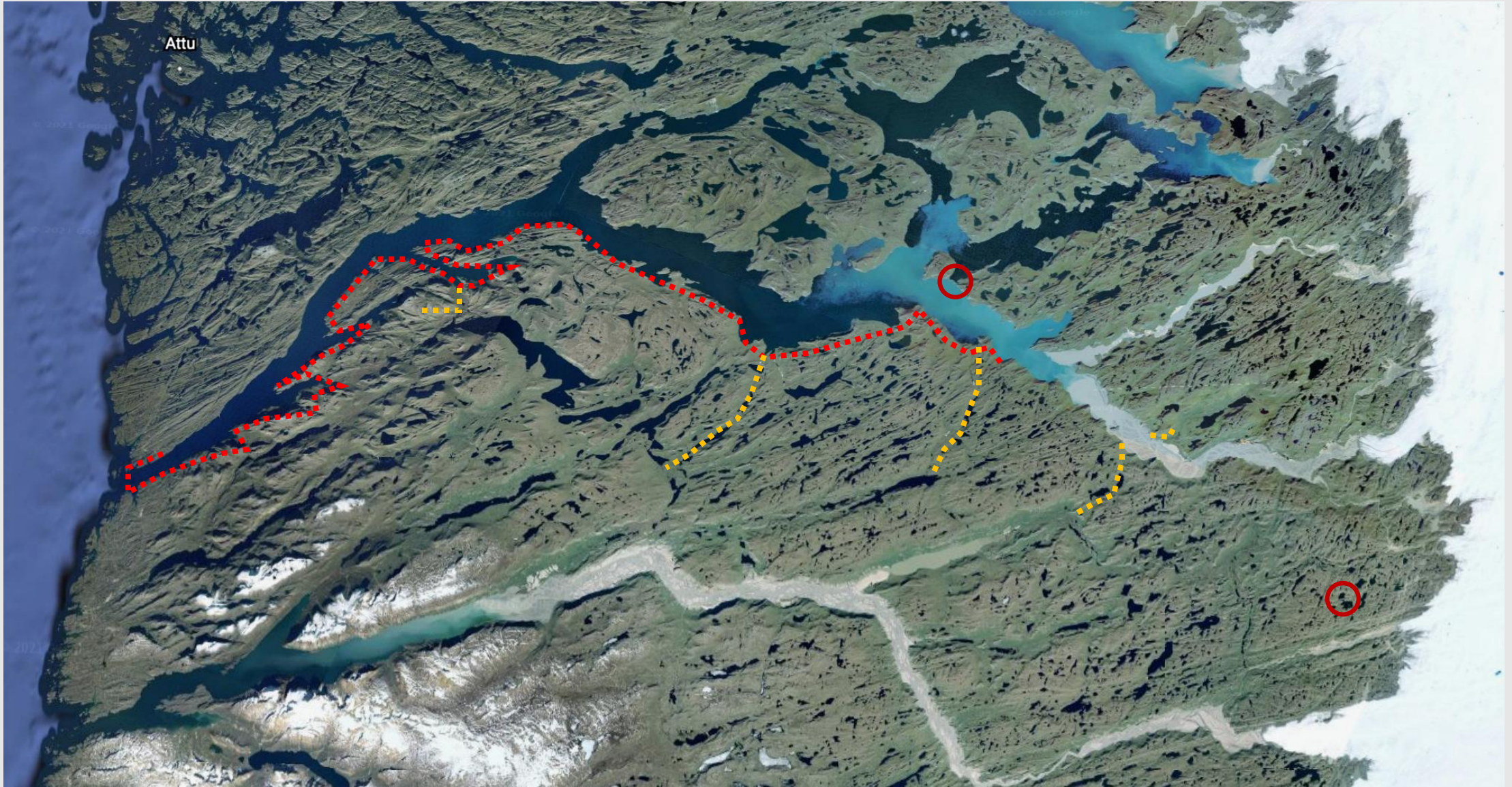

- Samplingslejr
- Opgangsport / Rejselejr
- Basislejr
- Specialiseretlejr
- Overnatningslejr

- Katersuuttarfik/Umiivik
- Umiivik/Uninngavik
- Ikorsimmavik
- Ikorsimmavik/Sinittariarfik
- Sinittariarfik

Ilisimatusarnermi inernerungallartut

Itsarnisarsiorluni misissuiffiusimasut

Ilisimatusarnermi inernerungallartut

- **SIK 752 Tasiusaq**
 - Saqqaqkulturimeersut tupersuaqarfiit
 - Thulekulturimeersut
 - Illukorsuit
 - Qimatuliviit
 - Ilerrit
- **SIK 590 Qeqertaarsuk**
 - Saqqaqkulturimeersut tupersuaqarfiit
 - Thulekulturimeersut
 - Tupersuaqarfiit
 - Ilerrit
- **SIK 591 Tiggaat**
 - Tupersuaqarfiit
 - Iliveqqiviit
 - Pullatit
- **SIK 730 Eqalungaarsuit**
 - Pujooriviit
 - Tupersuaqarfiit
 - Ilerrit
- **SIK 763 Kangerluarsuk**
 - Tupersuaqarfiit
 - Iliveqqiviit
 - Pullatit
- **SIK 765 Kangerluarsuk & Marrannguit**
 - Tupersuaqarfiit
 - Naanngisat
 - Pullatit
- **SIK 762 Nassuttuutaa (paavatungaa)**
 - Tupersuaqarfiit
 - Pullatit
- **SIK 767 Nassuttuutaa (kangerluttaa)**
 - Ilerrit
 - Pullatit
- **SIK 732 Nassuttuutaa**
 - Tupersuaqarfiit
 - Sinittarfik
 - Pujooriviit
 - Iliveqqiviit
- **SIK 770 Niaqornarsuaq**
 - Tupersuaqarfiit
 - Killuutoqqat
- **SIK 768 Ingalaajaannguit**
 - Tupersuaqarfiit
 - Pullatit
- **SIK 769 Seqquartut**
 - Tupersuaqarfiit
 - Killuutoqqat
 - Pullatit
- **SIK 604 Seersinnilik**
 - Tupersuaqarfiit
 - Pujooriviit
 - Iliveqqiviit
 - Ilerrit
 - Pullatit
- **SIK 734 Naajaalik**
 - Tupersuaqarfiit
 - Pujooriviit
 - Ilerrit
 - Pullatit
- **SIK 669 Sannerut**
 - Tupersuaqarfiit
 - Pujooriviit

Illisimatusarnermi inernerungallartut

NKAH nr.	Anlægstype	Anlægs betegnelse og nr.	Stednavn	Position
2829	Rygeovn	RO1	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.195 V050°44.324
2829	Rygeovn	RO2	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.910 V050°34.299
2829	Rygeovn	RO3	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.908 V050°34.289
2829	Rygeovn	RO4	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.908 V050°34.292
2829	Rygeovn	RO5	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.909 V050°34.262
2829	Rygeovn	RO6	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.907 V050°34.264
2829	Rygeovn	RO7	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.891 V050°34.221
2829	Rygeovn	RO8	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.904 V050°34.262
2829	Telthus	TF2	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.912 V050°34.239
2829	Teltring	TR1	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.910 V050°34.256
2829	Teltring	TR2	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.907 V050°34.243
2829	Teltring	TR3	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.908 V050°34.245
2829	Anlæg uidentificeret	A1	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.908 V050°34.270
2829	Anlæg uidentificeret	A2	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.905 V050°34.262
2829	Anlæg uidentificeret	A3	Eqalummiut Tupersuai	N67°31.896 V050°34.230
2829	Thulegrave	GR1	Eqalummiut Tasinngortaat - Ikaannguit	N67°31.556 V050°36.910
2829	Thulegrave	GR2	Eqalummiut Tasinngortaat - Ikaannguit	N67°31.499 V050°36.942
2828	Kristnegrave	GR3	Paarliit	N67°31.640 V050°39.129

Eqalummiut Tupersuai, Tasinngortaa & Paarliit

NKAH nr.	Anlægstype	Anlægs betegnelse og nr.	Stednavn	Position
2851	Telthus	TF1	Tasersuattaap Aasivissua	N67°29.178 V051°19.857
2851	Telthus	TF2	Tasersuattaap Aasivissua	N67°29.177 V051°19.854
2851	Telthus	TF3	Tasersuattaap Aasivissua	N67°29.178 V051°19.849
2851	Telthus	TF4	Tasersuattaap Aasivissua	N67°29.182 V051°19.835

Tasersuattaap Aasivissua

NKAH nr.	Anlægstype	Anlægs betegnelse og nr.	Stednavn	Position
2848	Skydeskjul	SK1	Tasiisa Akorna	N67°31.902 V050°34.275
2848	Teltring	TR1	Aattangasup Aasivissua	N67°26.900 V050°51.622
2848	Teltring	TR2	Aattangasup Aasivissua	N67°26.900 V050°51.633
2848	Teltring	TR3	Aattangasup Aasivissua	N67°26.899 V050°51.644
2848	Teltring	TR4	Aattangasup Aasivissua	N67°26.900 V050°51.678
2848	Teltring	TR5	Aattangasup Aasivissua	N67°26.893 V050°51.611
2848	Teltring	TR6	Aattangasup Aasivissua	N67°26.889 V050°51.668
2848	Teltring	TR7	Aattangasup Aasivissua	N67°26.901 V050°51.674
2848	Teltring	TR8	Aattangasup Aasivissua	N67°26.900 V050°51.689
2848	Telthus	TF1	Aattangasup Aasivissua	N67°26.893 V050°51.705
2848	Teltring	TR9	Aattangasup Aasivissua	N67°26.916 V050°51.706
2848	Køddepot	D1	Aattangasup Aasivissua	N67°26.909 V050°51.727
2848	Ildsted	IS1	Aattangasup Aasivissua	N67°26.906 V050°51.618
2848	Teltring	TR10	Aattangasup Aasivissua	N67°26.917 V050°51.707
2848	Depot? Mødding?	D2	Aattangasup Aasivissua	N67°26.914 V050°51.672

Aattangasup Aasivissua

NKAH nr.	Anlægstype	Anlægs betegnelse og nr.	Stednavn	Position
ingen	Skydeskjul	SK1	Sangujaap Aasivia	N67°30.268 V052°03.638
ingen	Kødgrav	D1	Sangujaap Aasivia	N67°29.538 V052°05.635
ingen	Teltring	TR1	Sangujaap Aasivia	N67°29.601 V052°05.480
ingen	Teltring	TR2	Sangujaap Aasivia	N67°29.603 V052°05.430
ingen	Teltring	TR3	Sangujaap Aasivia	N67°29.610 V052°05.381
ingen	Legeplads	A1	Sangujaap Aasivia	N67°29.615 V052°05.400
ingen	Kødgrav	D3	Sangujaap Aasivia	N67°29.615 V052°05.236
ingen	Teltring	TR4	Sangujaap Aasivia	N67°29.583 V052°05.175
ingen	Skydeskjul	SK2	Sangujaap Aasivia	N67°29.586 V052°05.104
ingen	Skydeskjul	SK3	Sangujaap Aasivia	N67°29.600 V052°05.065
ingen	Kødgrav	D4	Sangujaap Aasivia	N67°29.599 V052°04.974
ingen	Kødgrav	D5	Sangujaap Aasivia	N67°29.615 V052°04.773
ingen	Vardesystemer	V1	Sangujaap Aasivia	N67°29.604 V052°05.043
ingen	Skydeskjul	SK1	Ungooriarik	N67°40.346 V052°52.918

Sangujaap Aasivia & Ungooriarik

Nassuttooq fjord Jagtsystemets klasse	Antal af systemer	Antal af skydeskjuler	Antal af inussuit
a: Store kombination (>2 skydeskjuler + >15 inussuit rækker)	-	-	-
b: Store skydeskjul systemer (>7 skydeskjuler)	1	[>7]	[>2]
c: Store inussuit system (inussuit række med >20)	-	-	-
d: Mindre kombination (<3 skydeskjuler + <16 inussuit rækker)	1	2	9
e: Mindre skydeskjul systemer (<8 skydeskjuler)	-	-	-
f: Mindre inussuit systemer (<21 inussuit rækker)	-	-	-
g: Enkeltmandsjagt med skydeskjul	-	3	-
Total:	2	12	11

Nassuttooq

Ilisimatusarnermi inernerungallartut

Angujaartorfiup Nunaa

Angujaartorfiup Nunaa Jagtsystemets klasse	Antal af systemer	Antal af skydeskjuler	Antal af inussuit
a: Store kombination (>2 skydeskjuler + >15 inussuit rækker)	3	6	56
b: Store skydeskjul systemer (>7 skydeskjuler)	4	39	2
c: Store inussuit system (inussuit række med >20)	2	-	46
d: Mindre kombination (<3 skydeskjuler + <16 inussuit rækker)	14	27	59
e: Mindre skydeskjul systemer (<8 skydeskjuler)	24	75	-
f: Mindre inussuit systemer (<21 inussuit rækker)	13	-	69
g: Enkeltmandsjagt med skydeskjul	-	38	-
Total:	60	185	232

Ilisimatusarnermi inernerungallartut

- Saqqaqkulturiq tuttunniartarsimanagera suliqulakkiivinneqanngilaq
- Dorsetkulturiq tuttunniartarsimanagera qularutigineqarsinnaanngilaq
 - Takussutissalli suliq annikipput
- Thulekulturiq tuttunniartarsimanageranik takussutissat amerlalluinnarput
 - Tupersuaqarfiit najoqqutaralugit piffissani ukunani piniartarsimapput
 - 1200-kkunniit 1600-kkunnut
 - 1600-kkunniit 1800-kkunnut
 - 1800-kkunniit 1950 tikillugu
 - 1950-miillu nalitsinnut
- Aavartartunik apersuinikkut makkua paasineqarput
 - Nassuttuup qanoq atorineqartarnera
 - Aasiviit aallaarsimaarfiillu sorliit atorineqartarnerisut
 - Piniartariaatsit
 - Angallavitoqqat
 - Aasivissittarnerup pissusia
 - Allallu
- Nalunaarutit pappilissallu najoqqutaralugit paasisat
 - 1721 aallarnerfigalugu nalerput tikillugu
 - Paasissutissat Nassuttuumut tunngassutillit qallorneqarlutik aallartipput

Nassuttuumi itsarnitsat

Eqalummiut Tupersuai eqqaalu

Eqalummiut Tupersuaani nassarineqartut

Nassuttuumi itsarnitsat

Aattangasup Aasivissua

Nassuttuumi itsarnitsat

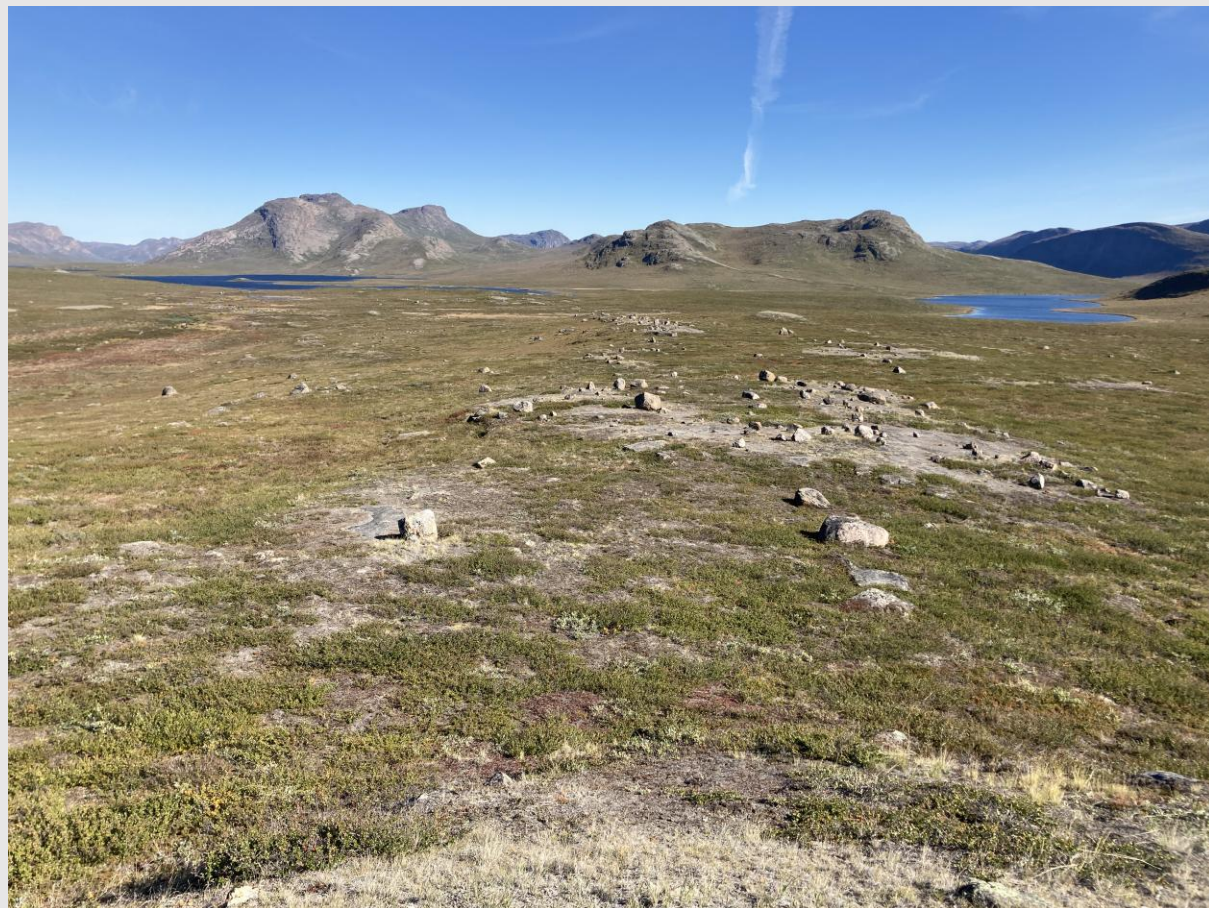
Tasersuattaap Aasivissua

Nassuttuumi itsarnitsat

Sangujaap Aasivia

Ilisimatusarnerit qanoq ingerlaqqissappat?

- **Attakoqarfimmik assaalluni misissuinissaq pisariaqarluinnarpoq**
 - Taanna tunngavigalugu sukumiilluinnartumik Nassuttuumi tuttunniartarnerup oqaluttuassartaa qulaarneqarsinnaalissaaq
 - Taanna tunngavigalugu assersuutigalugu Aasivissuit attakoqarfiannut sanillersuisinnaalernissaq ingerlanneqarsinnaalissaaq
 - Taamaalilluni takuneqarsinnaalissaaq tuttunniartarnerup piffimmiit piffimmut assigiissuteqarnerseq imaluunniit allaanerusimanersaq
 - Taanna tunngavigalugu assersuutigalugu Canadami tuttunniartarnermut annertuumik sanillersuussisinnaaneq ingerlanneqarsinnaalissaaq
- **Nassuttuup Nunaani sukumiisumik assigiissaagaasumillu itsarnisarsiorneq atorlugu misissuinissaq nalunaarsuinissarlu pisariaqarpoq**
- **Nassuttuumik atuisartunik suli sukumiinerusumik apersuilluni misissuinissaq pisariaqartinneqarpoq**